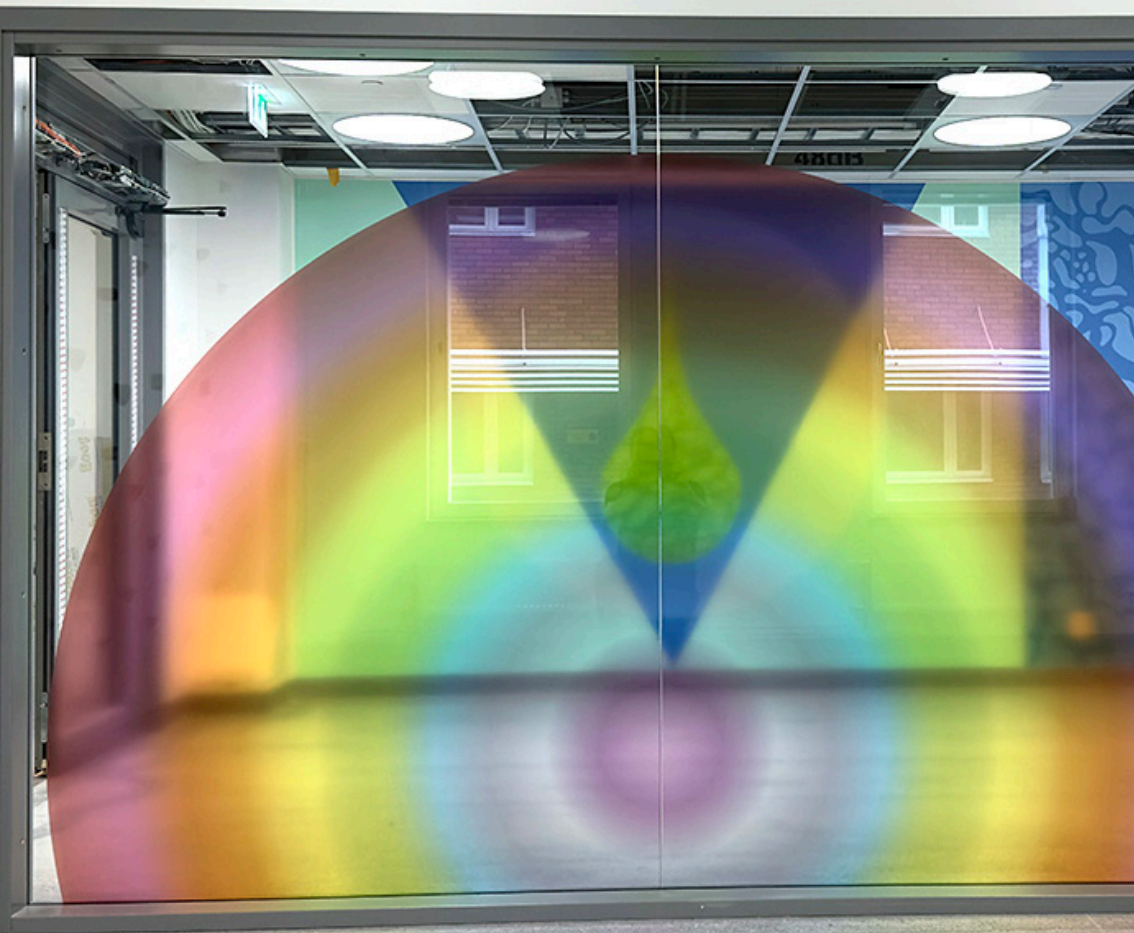


Den nya konsten på Mora lasarett

Att återvilda tiden, Alvaro Campo

FOTO: STEFAN EK



Någonstans ovan regnbågen, Maria Bajt

FOTO: MARTIN KALLIN



En fristad för tanken

I Sverige har det länge funnits en stark tradition av att integrera konst i vårdmiljöer. Konsten utgör en viktig del i arbetet med att skapa en mer mänsklig och stimulerande atmosfär för såväl personal som patienter och deras anhöriga. Detta gäller även för Mora lasarett, där konsten tillsammans med arkitekturen spelar en central roll i upplevelsen av en omsorgsfullt utformad miljö. Konsten på Mora lasarett fungerar som en distraktion och en fristad för tanken att vandra fritt. Den erbjuder tröst och hopp i en miljö där människor är extra sårbara och i behov av stöd och omsorg.

I vårdmiljöer varierar krav och behov stort beroende på typ av avdelning och rum. Arbetet med konsten har haft sin utgångspunkt i detta – den särskilda miljön och de olika verksamheterna.

I samband med nybyggnationen av Mora Lasarett har ett flertal konstverk uppförts på uppdrag av Bild och Form Region Dalarna i samverkan med Regionfastigheter och verksamhetsrepresentanter. Fem konstnärer har skapat platsspecifika konstnärliga gestaltningar och konstverk ur Region Dalarnas konstsamling har placerats ut i lasarettets olika miljöer. Konstprojektledare i projektet var ArtPlatform, på uppdrag av Bild och Form Region Dalarna.



Att återvilda tiden

Alvaro Campo 2023

Campos konstnärliga gestaltning för Mora Lasarettets nya huvudentréområde är en gestaltning i flera delar och i olika material, i nära samspel med arkitektur och landskapsarkitektur. *Att återvilda tiden* handlar om vår relation till tid och tar avstamp i älvdalskvartsiten. 1,5 miljarder år gamla stenblock av älvdalskvartsit med synliga sedimentlager från Mångsbodarna har valts ut och bearbetats av konstnären.

Ett stort stenblock har fått en central plats på entrétorget med en integrerad cirkelformad ekbänk. Bänken har den infällda texten: *att sitta med stenen som funnits i 1,5 miljarder år och uppleva tid*. För den som läser väcker det kanske en tanke om att stanna upp. Bänken fungerar också som en plats att mötas på eller helt enkelt att sitta och vila på. En miniatyr av stenen och bänken i brons placeras på stenen och anspelar på tidsaspektens många lager. Markläggningen har fått vågor likt stenarna, och på gången från parkeringen tänds vid mörkrets inbrott ljusprojektioner som ger känslan av att befinna sig under ett lövverk. Projektionerna är bilder av skuggor som konstnären har samlat från bland annat gamla skogar i närheten av Mora.



FOTO: STEFAN EK

Relationen till tid har förändrats genom historien och Alvaro Campo belyser i sin gestaltning skillnaden mellan tid som bygger på naturens rytmer, den vilda tiden, och den industriella mätbara tiden, som vi planerar vårt samhälle utifrån – den mänskliga tiden.

På innergården blir älvdalskvartsiten till stora skulpturer tillsammans med ljuscirklar. Centralt på innergården står ett specialbyggt vindkraftverk som genererar ström av luftströmmen från sjukhusets frånluftstrumma, ström som tändar ljusringarna. Ljusringarna är symbol för den mänskliga tiden, som också drivs av aktiviteten inne i lasarettets lokaler.

I trapphallen har stora ljusellipser likt gravitationsbanor placerats i den stora takrymden, ovanför en cirkel i marmor. Vid trappans nederkant mitt i marmorcirkeln finns två fotspår i mässing, den som ställer sig där och blickar uppåt ser sig själv i en spegel – i centrum av gravitationsfältet. Enligt fysikens lagar saktar tiden ned när den möter gravitation. Gemensamt för gestaltningens olika element är att de väcker reflektion och eftertanke – och förhoppningsvis ger perspektiv.



FOTO: ALVARO CAMPO



FOTO: STEFAN EK



FOTO: ALVARO CAMPO



FOTO: STEFAN EK



Ett välkomnande mönster

Sepidar Hosseini 2023

I arbetet med gestaltning av Mora lasarett har formgivaren och konstnären Sepidar Hosseini skapat lasarettets kontrastmarkeringar på glas. I processen med att utforma mönstret har Hosseini utgått från den textila mönsterskatt som finns på Zorns textilkammare. I arkivet fastnade hon för de hjärt- eller klöverlika mönster som återfinns på flera varianter av väskor och kjolsäckar från Mora. Konstnären kopplar mönstret till det bärande som väskan och mönstret symboliserar. Ofta bar man som kvinna med sig sitt handarbete i kjolsäcken, alltid redo att göra nytta. Här ger mönstret ett varmt och välkomnande intryck, och kopplar också till det viktiga och samhällsbärande arbete som utförs i lasarettets lokaler.

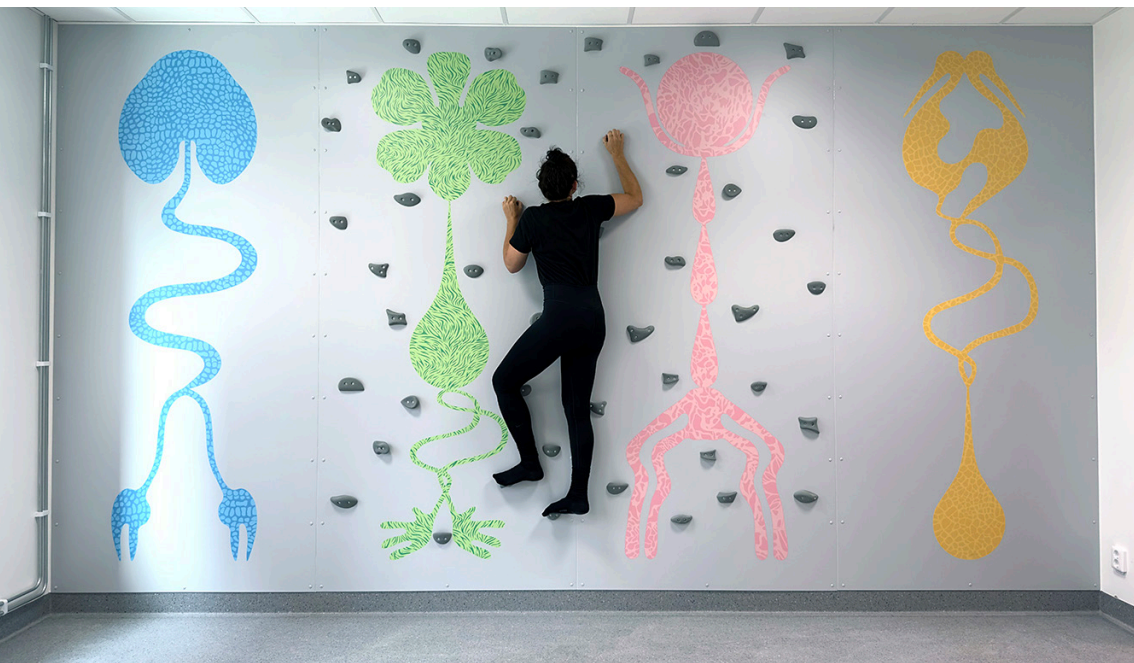


FOTO: MARTIN KALLIN

Någonstans ovan regnbågen

Maria Bajt 2023

Genom färgsättning, en regnbåge tryckt på glas, väggmålningar och interaktiva element som en klättervägg och föränderliga väggskulpturer tar Maria Bajts konstnärliga gestaltning för habiliteringen ett helhetsgrepp och blir en del av miljön.



FOTO: MARTIN KALLIN

Bajt tar i sin gestaltning utgångspunkt i de fyra elementen eld, vatten, luft och jord. Konstverket lyfter på ett lekfullt sätt fram de fyra elements magi och sagoväsen. Bajts vision är att gestalta en helhet med en positiv och optimistisk utstrålning där konstverken och färgsättningen genererar ljus och energi och talar till alla sinnen. Konstnärens förhoppning är att konsten kan öppna upp för nya fantasier och drömmar hos både barn och vuxna.

Ängsklockan

May Lindholm 2023

Ängsklockan är en organisk och lekfull skulptur som konstnären May Lindholm skapat för Vårdcentralens innergård i samarbete med Tove Franzén Lindholm. Innergården ska fungera som ett utomhusväntrum när vädret tillåter. Dalarnas landskapsblomma ängsklockan har inspirerat till form och färg, och skulpturen är gjord med alla åldrar i åtanke. För barnen bjuder den på klätter- och lekmöjligheter och den är samtidigt ett visuellt och färgstarkt inslag i miljön att betrakta, både inifrån och i utemiljön. En spegel på väggen fångar solljuset mitt på dagen och riktar det mot skulpturen, som är tillverkad av laminerad glasfiber.

I samarbete med projektets landskapsarkitekt har Lindholm också formgett marken omkring skulpturen, en cirkel av smågatsten.



FOTO: STEFAN EK



FOTO: STEFAN EK

Ingen utom jag

Sara Lundberg 2023

Konstnären och barnboksförfattaren Sara Lundberg har gjort en serie verk för Mora Lasarett med barn och unga i fokus. Den samlade titeln på verkserien är *Ingen utom jag*, och det är en berättelse om en pojkes äventyr i en gummibåt, längs ett vatten, en flod, en sjö. En berättelse om att lossa knuten till den lilla båten som är förankrad i bryggan och bandet till mamma som finns alldeles bredvid. Barnet berättar i sin lek om vad som händer, är på väg att hända, och mamma lyssnar förstrött. Barnet ger sig av på en lång resa och ser världen så som den är. Han kommer tillbaka som en annan, medan mamma fortfarande står kvar och pratar i vattenbrynet. Med sig från resan har han en gåva, ett frö som leder in i framtiden.

På vårdcentralen sprider berättelsen sig i 22 verk genom väntrum och korridorer på entréplanet. Bilderna är också grunden till en bok av Sara Lundberg med samma titel, *Ingen utom jag*, som ges ut av Natur & Kultur bokförlag under 2024, boken kommer att placeras i väntrummen på vårdcentralen.



FOTO: STEFAN EK

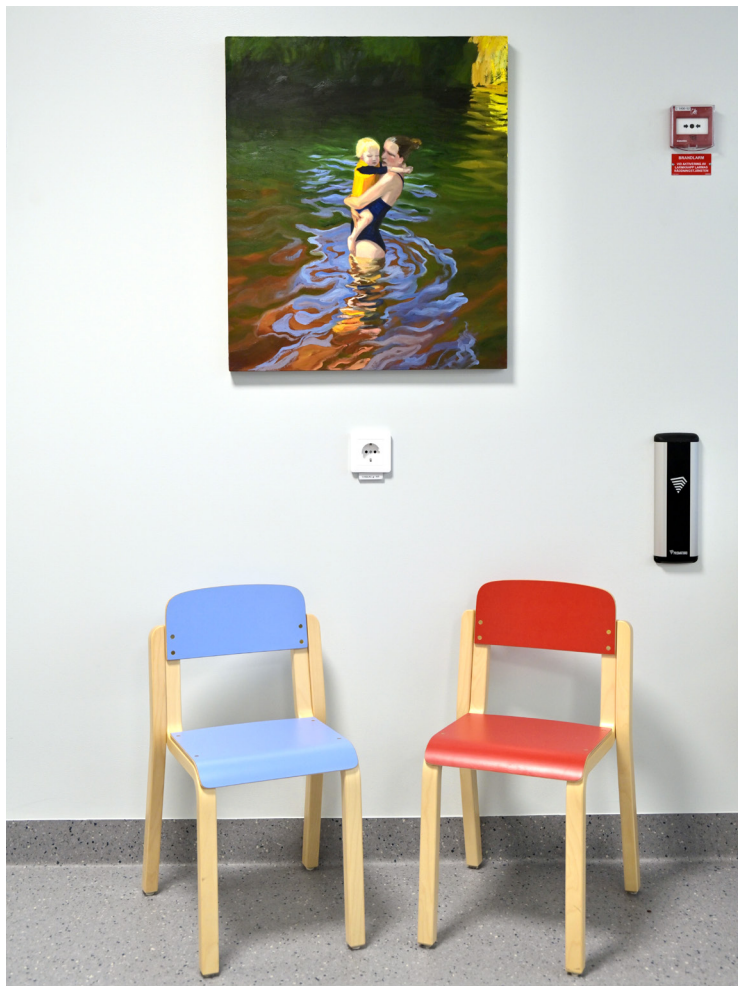


FOTO: STEFAN EK



Blue 8, Blue 9, Charlotte Walentin

FOTO: STEFAN EK



Family Portraits XV, Inka and



Interference, Linnea Rygaard



Niclas FOTO: STEFAN EK



FOTO: STEFAN EK

Skog, vatten, berg och ljus

Utöver de byggnadsintegrerade konstnärliga gestaltningarna har ett stort antal konstverk placerats runtom på lasarettet i väntrum, samtalsrum, personalrum med mera. När konsten valts ut till Mora Lasarett har en stor del av den lösa konsten hämtats från Region Dalarnas konstsamling.

Till samlingen har man för vissa platser gjort kompletterande nyinköp av konstverk i samverkan med arkitekt och verksamhetsrepresentanter för att skapa en samhörighet mellan konst och färgsättning. Till exempel har konsten som placerats i vårdcentralens väntrum valts i relation till lasarettets grundteman för gestaltning av inomhusmiljön – skog, vatten, berg och ljus. Inspirationen till dessa teman har hämtats från naturen i Dalarna, Siljansbygden och Mora.



Panorama, Laleh Khazemi Veisari

FOTO: STEFAN EK



LuminousMatter_III, Inka and Niclas

FOTO: MY DRAIBY-FREDBERG



Region Dalarna – Kultur och bildning
Box 712, 791 29 Falun
Besöksadress: Myntgatan 2, Falun
www.regiondalarna.se

DIARIENUMMER: RD21/03071

Att återvilda tiden, Alvaro Campo

FOTO: STEFAN EK

